

وَعْدَه

*** تحقق عدالت فرهنگی و مردمی سازی فرهنگ**
*** کاستن از شکاف امکانات فرهنگی در کلان شهرها و شهرستان های کوچک تر**

برنامه

*** تبدیل سالن های فرهنگی به فضای نمایش فیلم در نقاط مختلف کشور با هدف استفاده از سرمایه های موجود و کاهش هزینه توسعه زیرساخت فرهنگی**

موعد وفا

*** در ۱۸ ماه گذشته ۲۳ سالن از مجتمع های فرهنگی در ۱۴ استان و ۳۰ شهرستان کشور به سالن سینما تبدیل شده اند**
*** ۸۸۶۱ صندلی به ظرفیت سینمای کشور افزوده شده است**

کارنامه ۱۸ ماهه توسعه سینما در شهرستان ها ورق خورد؛ ۳۳ سالن جدید نزدیک به ۹ هزار صندلی را به چرخه اکران آوردند

گام عملی در مسیر عدالت فرهنگی

سال هاست یکی از چالش های اصلی نظام فرهنگی کشور، فاصله میان امکانات فرهنگی در کلان شهرها و شهرستان های کوچک تر است؛ فاصله ای که خود را در حوزه های مختلف نشان داده و شاید یکی از ملموس ترین نمودهای آن، دسترسی نابرابر مردم به سالن های سینما باشد.

در حالی که شهرهای بزرگ کشور از شبکه ای گسترده از پردیس های سینمایی، سالن های متعدد و امکانات متنوع نمایش فیلم برخوردارند، بسیاری از شهرستان ها، با جمعیت قابل توجه، همچنان از داشتن یک سالن سینمای فعال محروم اند. نبود سینما در بسیاری از

شهرهای کوچک، تنها به معنای نبود یک فضای نمایش فیلم نیست؛ بلکه نشانه ای از شکاف در دسترسی عمومی به محصولات فرهنگی، کاهش فرصت های اجتماعی برای خانواده ها و جوانان و محدود شدن چرخه اقتصاد فرهنگی در خارج از مراکز اصلی کشور است. به همین دلیل، توسعه زیرساخت های سینمایی در شهرستان ها طی سال های اخیر به یکی از محورهای مهم سیاست گذاری فرهنگی تبدیل شده است.

در چنین شرایطی، یکی از راهکارهایی که برای عبور از محدودیت های مالی و زمانی انتخاب شده، استفاده از ظرفیت مجتمع های فرهنگی موجود و تبدیل آنها به سالن های سینمایی است؛ رویکردی که در دولت چهاردهم با تمرکز بیشتری دنبال شده و به گفته مسئولان مؤسسه سینماشهر، طی ۱۸ ماه گذشته منجر به تبدیل ده ها سالن فرهنگی به فضای نمایش فیلم در نقاط مختلف کشور شده است.

گزارش

گروه فرهنگی

مسأله قدیمی شهرستان هایی که سینما ندارند

توسعه سینما در ایران همواره با یک مسأله اساسی روبه رو بوده است: تمرکز امکانات در شهرهای بزرگ. اگرچه تعداد سالن های سینمایی کشور در سال های اخیر افزایش یافته، اما توزیع این سالن ها همچنان نامتوازن است. بسیاری از شهرهای کوچک و متوسط به دلیل جمعیت کمتر، بازگشت اقتصادی دشوارتر و نبود سرمایه گذاری بخش خصوصی، برای سال ها در فهرست مناطق فاقد سینما باقی مانده اند.

حبیب ایل بیگی، مدیرعامل مؤسسه سینماشهر، در تشریح دلیل اجرای طرح تبدیل مجتمع های فرهنگی به سینما، به همین مسأله اشاره کرده و گفته است بیش از ۷۰ شهرستان زیر ۲۰۰ هزار نفر جمعیت در کشور فاقد سینما هستند. این آمار نشان می دهد توسعه شبکه سینمایی کشور تنها با ساخت سالن های جدید توسط بخش خصوصی امکان پذیر نیست و نیازمند استفاده از ظرفیت های موجود است.

در بسیاری از این شهرستان ها، مجتمع های فرهنگی متعلق به دستگاه های فرهنگی وجود دارند که امکانات اولیه ای مانند سالن اجتماعات، فضای برگزاری برنامه و زیرساخت های فرهنگی دارند، اما به دلیل نبود تجهیزات سینمایی یا برنامه ریزی مناسب، از ظرفیت کامل خود استفاده نمی کنند. تبدیل این فضاها به سالن سینما، در واقع تلاشی برای استفاده دوباره از سرمایه های موجود و کاهش هزینه توسعه زیرساخت فرهنگی است.

تبدیل مجتمع های فرهنگی به سینما راهبردی برای عدالت فرهنگی

طرح تبدیل مجتمع های فرهنگی به سالن سینما در چارچوب سیاست عدالت فرهنگی و مردمی سازی فرهنگ دنبال شده است. مفهوم عدالت فرهنگی در این رویکرد، صرفاً افزایش تعداد سالن ها نیست؛ بلکه تلاش برای آن است که امکان بهره مندی از محصولات فرهنگی برای مردم مناطق مختلف کشور فراهم شود. سینما به عنوان یکی از عمومی ترین شکل های مصرف فرهنگی، نقشی فراتر از سرگرمی دارد. سالن سینمای توان به یک فضای اجتماعی برای خانواده ها، نوجوانان و جوانان تبدیل شود؛ مکانی که علاوه بر نمایش فیلم، زمینه تعامل اجتماعی و حضور فعال تر مردم در فعالیت های فرهنگی را فراهم می کند.

بر همین اساس، سیاست تبدیل مجتمع های فرهنگی به سینما را می توان بخشی از تلاش برای تغییر نگاه سنتی به توسعه فرهنگی دانست؛ تغییری که به جای تمرکز صرف بر ساخت پروژه های بزرگ در مراکز استان ها، به دنبال فعال سازی ظرفیت های مغفول در شهرستان ها است.

کارنامه ۱۸ ماهه: ۳۳ سالن جدید در مسیر توسعه سینمای شهرستانی

بر اساس اعلام مؤسسه سینماشهر، در ۱۸ ماه گذشته ۳۳ سالن از مجتمع های فرهنگی

در ۱۴ استان و ۳۰ شهرستان کشور به سالن سینما تبدیل شده اند. این اقدام موجب اضافه شدن ۸۸۶۱ صندلی به ظرفیت سینمای کشور شده است؛ ظرفیتی که پیش از این در قالب فضاهای فرهنگی موجود وجود داشت اما امکان بهره برداری سینمایی از آن فراهم نبود.

این آمار نشان می دهد رویکرد جدید، بیشتر بر استفاده از ظرفیت های آماده و کاهش زمان رسیدن مردم مناطق محروم فرهنگی به خدمات سینمایی متمرکز است. ساخت یک سینمای جدید معمولاً نیازمند زمین، سرمایه گذاری، طراحی، ساخت و تجهیز است و ممکن است سال ها زمان ببرد؛ اما تجهیز یک مجتمع فرهنگی می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند.

شهرهایی مانند ابوموسی، بیله سوار، خاش، کنگان، قروه، بکوکان و کوهدشت از جمله مناطقی هستند که در این مسیر قرار گرفته اند؛ شهرهایی که به دلیل موقعیت جغرافیایی، جمعیت یا شرایط اقتصادی، کمتر مورد توجه سرمایه گذاران بخش خصوصی برای احداث سینما قرار گرفته اند.

آذربایجان شرقی: الگوی موفق توسعه

سینمای شهرستانی

در میان استان های کشور، آذربایجان شرقی در اجرای این طرح جایگاه ویژه ای پیدا کرده است. طبق اعلام مسئولان سینماشهر، این استان با تبدیل مجتمع های فرهنگی هفت شهرستان فاقد سینما شامل آذرشهر، میانه، مرند، شبستر، بستان آباد، مراغه و سراب، توانسته است رتبه نخست کشور را در این حوزه کسب کند.

افزافه شدن ۱۴۵۹ صندلی به ظرفیت سینمای کشور از محل این پروژه ها، نشان دهنده ظرفیت بالای استان برای توسعه زیرساخت های فرهنگی در خارج از مرکز استان است. این تجربه همچنین نشان می دهد همکاری میان مدیریت ملی، اداره های فرهنگی استانی و مسئولان محلی می تواند نقش تعیین کننده ای در موفقیت پروژه های فرهنگی داشته باشد.

افتتاح سینما شهریار بستان آباد با ظرفیت ۲۰۰ صندلی، آخرین نمونه از این روند در آذربایجان

کلان شهرهاست و فروش بلیت ممکن است پاسخگوی همه هزینه ها نباشد. همین مسأله باعث شده است که بخش خصوصی در بسیاری از مناطق کمتر به سمت ساخت سینما حرکت کند. سرمایه گذار خصوصی معمولاً زمانی وارد یک حوزه می شود که چشم انداز بازگشت سرمایه روشن باشد؛ اما در برخی شهرستان ها، شرایط جمعیتی و اقتصادی چنین انگیزه ای ایجاد نمی کند.

از این منظر، تبدیل مجتمع های فرهنگی به سینما یک راهکار میانی محسوب می شود؛ چراکه بخش مهمی از هزینه های ایجاد زیرساخت مانند ساختمان و فضای فیزیکی از قبل وجود دارد و سرمایه گذاری اصلی روی تجهیزات، استاندارد سازی و آماده سازی سالن متمرکز می شود.

با این حال، استمرار فعالیت این سینماها نیازمند حمایت های مکمل است. ایجاد مشوق برای بهره برداران، هماهنگی با دستگاه های فرهنگی، استفاده از ظرفیت مدارس و دانشگاه ها برای جذب مخاطب و طراحی برنامه های فرهنگی جانبی می تواند به پایداری این مراکز کمک کند.

نقش مدیریت حرفه ای چراغ آموزش مدیران سینما اهمیت دارد؟

یکی از نکات قابل توجه در برنامه های جدید سینماشهر، توجه به موضوع آموزش نیروی انسانی در سینماهاست؛ موضوعی که شاید در نگاه اول کمتر از ساخت سالن سینما به تنهایی تضمین کننده در عمل یکی از عوامل تعیین کننده موفقیت یا شکست یک مجموعه سینمایی است. مدیریت سینما دیگر تنها به فروش بلیت و نمایش فیلم محدود نمی شود. یک مدیر سینما باید بتواند مخاطب شناسی کند، برنامه اکران را تحلیل کند، از ابزارهای تبلیغاتی جدید استفاده کند، ارتباط مؤثر با جامعه محلی ایجاد کند و از داده های فروش برای تصمیم گیری بهره ببرد.

بر همین اساس، برنامه ریزی برای آموزش نیروهای انسانی سینماها در حوزه های مانند اصول سینما داری، مدیریت مالی و اداری، سیستم فروش، مدیریت گیشه، فروش هوشمند، تحلیل داده، سامانه های مرتبط و تبلیغات، می تواند گامی مهم برای حرفه ای تر شدن شبکه سینمایی کشور باشد.

در گذشته، بسیاری از سینماهای شهرستانی، بیشتر به عنوان یک فضای فرهنگی عمومی اداره می شدند، اما تجربه امروز نشان می دهد اداره یک سینمای موفق نیازمند ترکیبی از دانش فرهنگی، اقتصادی و مدیریتی است.

تجربه بستان آباد: وقتی یک افتتاحیه به مطالبه اجتماعی تبدیل می شود

افتتاح سینمای «استاد شهریار» بستان آباد، نمونه ای از همین نگاه جدید به توسعه فرهنگی است. این سینما با ظرفیت ۲۰۰ صندلی، اگرچه از نظر تعداد صندلی در مقایسه با پردیس های بزرگ شهری مجموعه ای کوچک محسوب می شود، اما در مقیاس یک شهرستان می تواند نقش مهمی در زندگی فرهنگی مردم ایفا کند.

ساخت یک سینمای جدید معمولاً نیازمند زمین، سرمایه گذاری، طراحی، ساخت و تجهیز است

ممکن است سال ها زمان ببرد؛ اما تجهیز یک مجتمع فرهنگی موجود می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

فرهنگی موجود

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

می تواند مسیر دسترسی مردم به سینما را کوتاه تر کند

واکنش مردم بستان آباد پس از اعلام افتتاح این سینما، نشانه ای از وجود تقاضای فرهنگی در مناطق فاقد زیرساخت است. به گفته بهره بردار این مجموعه، پس از نصب اطلاعیه افتتاح سینما، تماس های متعددی از سوی شهروندان برای اطلاع از زمان اکران فیلم ها دریافت شده است. این استقبال نشان می دهد مسأله اصلی در بسیاری از شهرستان ها نبود علاقه مردم به سینما نیست؛ بلکه نبود امکان دسترسی است. وقتی زیرساخت فراهم شود، بخشی از مخاطبان بالقوه می توانند به مخاطبان بالفعل تبدیل شوند.

شهرداری ها و بخش خصوصی حلقه مفقوده توسعه سینما

یکی از موضوعاتی که در مسیر توسعه سینماهای شهرستانی اهمیت زیادی دارد، نقش مجموعه های محلی مانند شهرداری ها و بخش خصوصی است. تجربه برخی شهرها نشان داده است ورود مدیریت شهری به ساخت یا حمایت از سینما می تواند روند توسعه زیرساخت فرهنگی را سرعت بخشد.

با این حال، تبدیل این اقدام به یک رویه پایدار نیازمند تغییر نگاه است. سینما نباید صرفاً یک پروژه عمرانی دیده شود، بلکه باید به عنوان یک خدمت فرهنگی و اجتماعی مورد توجه قرار گیرد. در بسیاری از کشورهای مختلف، فضاهای فرهنگی مانند سینما، کتابخانه و مراکز هنری بخشی از برنامه توسعه شهری محسوب می شوند. این نگاه می تواند در ایران نیز به تدریج تقویت شود تا توسعه فرهنگی تنها وابسته به بودجه های دولتی نباشد.

عدالت فرهنگی از شعار تا شاخص عملکرد

یکی از کلیدواژه های اصلی در سیاست فرهنگی دولت چهاردهم، عدالت فرهنگی و مردمی سازی است. اما سنجش تحقق این مفهوم نیازمند شاخص های مشخص است. افزایش تعداد سالن ها، تعداد صندلی های اضافه شده، تعداد شهرستان های برخوردار از سینما و میزان دسترسی مردم مناطق مختلف به خدمات فرهنگی، از جمله معیارهایی هستند که می توانند

عملکرد این سیاست را نشان دهند. تبدیل ۳۳ سالن مجتمع های فرهنگی به سینما و اضافه شدن نزدیک به ۹ هزار صندلی، یک دستاورد قابل اندازه گیری در حوزه زیرساختی محسوب می شود. با این حال، مرحله بعدی یعنی افزایش مخاطب، پایداری اقتصادی سالن ها و تبدیل سینما به بخشی از زندگی فرهنگی مردم، نیازمند برنامه های مکمل خواهد بود.

تجربه نشان می دهد توسعه فرهنگی زمانی موفق خواهد بود که میان زیرساخت، محتوا و مخاطب ارتباط برقرار شود. ساخت سالن بدون توجه به تولید و نمایش مناسب محتوا یا ایجاد زیرساخت بدون شناخت نیازهای فرهنگی جامعه، نمی تواند به نتیجه مطلوب برسد.

چشم انداز آینده: شبکه سینمایی کشور متوازن تر خواهد شد؟

طرح تبدیل مجتمع های فرهنگی به سینما را می توان بخشی از یک مسیر بزرگ تر برای بازتوزیع امکانات فرهنگی در کشور دانست. این مسیر البته با چالش هایی همراه است، اما تجربه استان هایی مانند آذربایجان شرقی نشان می دهد با هماهنگی میان نهادهای مختلف می توان بخشی از شکاف موجود را کاهش داد.

ادامه این روند نیازمند شناسایی دقیق شهرستان های فاقد سینما، اولویت بندی مناطق، حمایت از بهره برداران، ارتقای کیفیت سالن ها و توجه به آموزش نیروی انسانی است. سینما در شهرهای کوچک تنها یک سالن نمایش فیلم نیست؛ می تواند به یک مرکز تعامل اجتماعی، محلی برای حضور نسل جوان و بخشی از هویت فرهنگی شهر تبدیل شود. از این منظر، روشن شدن چراغ یک سینما در یک شهرستان، صرفاً افتتاح یک ساختمان نیست؛ نشانه ای از تلاش برای نزدیک تر کردن امکانات فرهنگی به زندگی روزمره مردم است.

به نهایت، موفقیت این سیاست زمانی کامل خواهد شد که هر صندلی تازه ای که به ظرفیت سینمای کشور اضافه می شود، نه فقط یک عدد در جدول آمار، بلکه جایگاهی برای حضور دسترسی مردم مناطق مختلف به خدمات فرهنگی باشد.

از زیرساخت تا زیست فرهنگی: ضرورت تداوم یک مسیر

توسعه سالن های سینما در شهرستان ها را نمی توان صرفاً در چارچوب افزایش آمار زیرساختی ارزیابی کرد. اهمیت اصلی این طرح زمانی آشکار می شود که یک فضای فرهنگی جدید بتواند به بخشی از زیست روزمره مردم منطقه تبدیل شود. تجربه کشورهای مختلف نشان داده است مراکز فرهنگی زمانی ماندگار می شوند که از یک ساختمان صرف فراتر رفته و به محل شکل گیری ارتباطات اجتماعی، تجربه های مشترک و مشارکت عمومی تبدیل شوند.

در بسیاری از شهرهای کوچک، یک سالن سینما می تواند نقش یک نقطه اتصال فرهنگی را ایفا کند؛ فضایی که خانواده ها، نوجوانان و جوانان در آن، نه فقط برای تماشای فیلم، بلکه برای حضور در یک تجربه جمعی فرهنگی گرد هم می آیند. از این منظر، توسعه سینما در شهرستان ها می تواند بخشی از سیاست تقویت سرمایه اجتماعی نیز تلقی شود. یکی از مزیت های طرح تبدیل مجتمع های فرهنگی به سینما این است که این پروژه ها معمولاً بر بستر فضاهایی شکل می گیرند که پیش از این نیز با فعالیت های فرهنگی پیوند داشته اند. این موضوع باعث می شود ارتباط میان مجموعه جدید سینمایی و جامعه محلی سریع تر شکل بگیرد.

مجتمع هایی که سال ها میزبان برنامه های فرهنگی، هنری و آموزشی بوده اند، اکنون می توانند با اضافه شدن امکان نمایش فیلم، به مجموعه هایی چندمنظوره و فعال تر تبدیل شوند. با این حال، استمرار موفقیت این طرح نیازمند نگاه بلندمدت است. تجربه نشان داده است برخی پروژه های فرهنگی پس از افتتاح، به دلیل نبود بهره برداری مناسب یا محدود شدن منابع نگهداری، با کاهش فعالیت مواجه شده اند. بنابراین مرحله پس از افتتاح، اهمیت کمتری از مرحله ساخت و تجهیز ندارد. در این میان، نقش سیاست گذاری فرهنگی در ایجاد یک شبکه منسجم سینمایی اهمیت پیدا می کند.

سالن های جدید باید بتوانند از ظرفیت های توزیع فیلم، تبلیغات هماهنگ، آموزش مدیران و استفاده از سامانه های نوین فروش بهره مند شوند. اتصال سینماهای شهرستانی به یک شبکه حرفه ای، می تواند آنها را از حالت مجموعه های منفرد خارج و به بخشی از جریان اصلی اقتصاد و فرهنگ سینمای کشور تبدیل کند. همچنین توجه به تولید محتوای متناسب با نیازهای مخاطبان مناطق مختلف، به افزایش استقبال عمومی کمک کند.

مخاطب شهرستانی تفاوتی با مخاطب شهرهای بزرگ ندارد؛ او نیز به دنبال تجربه ای باکیفیت، انتخاب های متنوع و فضایی مناسب برای حضور فرهنگی است. فراهم کردن این شرایط می تواند نگاه عمومی به سینماهای شهرستانی را تغییر دهد و آنها را از یک امکان محدود به یک ظرفیت مهم فرهنگی تبدیل کند. در نهایت، توسعه سینما در مناطق فاقد سالن را باید بخشی از یک فرآیند گسترده تر برای توزیع عادلانه امکانات فرهنگی دانست. اضافه شدن هزاران صندلی جدید به ظرفیت سینمای کشور، زمانی به یک موفقیت پایدار تبدیل خواهد شد که این صندلی ها هر روز میزبان مخاطبانی باشند که پیش از این، برای تجربه سینما ناچار به سفر به شهرهای دیگر بودند. روشن شدن چراغ سینما در شهرهای کوچک، در ظاهر یک اقدام عمرانی و فرهنگی است، اما در لایه عمیق تر، تلاشی برای نزدیک تر کردن فرصت های فرهنگی به مردم و ایجاد امکان مشارکت برابرتر در تجربه های هنری است؛ مسیری که تداوم آن می تواند چهره فرهنگی بسیاری از شهرستان های کشور را تغییر دهد.

طبق اعلام مسئولان سینماشهر، آذربایجان شرقی با تبدیل مجتمع های فرهنگی هفت شهرستان فاقد سینما شامل آذرشهر، میانه، مرند، شبستر، بستان آباد، مراغه و سراب، توانسته است رتبه نخست کشور را در این حوزه کسب کند